

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

4. Vtrum dentur denominationes extrinsecæ, & an sint entia rationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

hoc, quod priuatio supponat seu exigit in suo subiecto aptitudinem seu inclinationem ad formam quam excludit, negatio vero non exigit: unde carentia frigoris in aqua est priuatio, quia aqua inclinatur ad frigus, & ex se illud exigit: & idem est de carentia formarum substantialium in materia prima; carentia vero irrationalitatis in homine & caloris in aqua, non est priuatio, sed negatio, quia nec homo inclinatur ad irrationalitatem, nec aqua ad calorem.

Quoniam autem sunt aliquæ carentiæ formarum in subiecto, quæ præsupponunt in ipso non solum defectum inclinationis ad illas formas, sed etiam impotentiam, ut est carentia rationalitatis & lapideitatis in brutis, quædam aliæ, quæ non præsupponunt impotentiam, sed tantum defectum inclinationis, ut est carentia albedinis in pariete, & secundum Scotistas carentia motus localis in celo; quædam denique quæ non solum præsupponunt defectum inclinationis ad formas, quibus carent, sed etiam inclinationem ad formam oppositam; ut est carentia caloris in aqua; hinc carentia ut sic, potest diuidi primo in priuationem & negationem, & negatio postea subdividi in negationem inseparabilem, quæ est illa quæ præsupponit impotentiam ad formam, & separabilem, quæ non præsupponit talem impotentiam: & rursus negatio separabilis potest diuidi in negationem cum inclinatione ad formam oppositam, qualis est negatio caloris in aqua, & negationem sine inclinatione ad formam oppositam, qualis est negatio nigredinis in pariete albo. Sintne autem hæc diuisiones per membra speciei seu accidentis distincta ad proprium parum, aut nihil facit, & utraque pars probabiliter substinere possit: quidquid verò quis tenere voluerit de prima diuisione carentiæ ut sic, in negationem & priuationem, idem ut de cæteris teneat, consequens est, quia quantum ad hoc eadem ratio de omnibus.

Non loquimur autem in præsentia de negationibus aut priuationibus subiectatis in entibus rationis; nec de iis, quas intellectus posset concipere in entibus realibus, in quibus à parte rei non possent reperiri; ut si conciperet negationem spiritualitatis in Deo, aut corporeitatis in homine, quia certum est huiusmodi esse entia rationis; sed de negationibus & priuationibus verè & à parte rei subiectatis in entibus realibus, ut est negatio brutalitatis in homine, caloris in aqua, lucis in aëre tenebroso, &c.

CONCLUSIO.

19. *Negationes & priuationes non sunt entia rationis.* Hæc est communio Scotistarum contra aliquos Thomistas, quos sequitur *Suar. disp. 54. Mer. sect. 3.* Probat manifeste ex dictis, quia insunt rebus realibus independentes à consideratione, verum est enim dicere quod cæcus nullo intellectu considerante habet priuationem visus, & brutum negationem rationalitatis; ergo non sunt entia rationis.

Respondet *Suares* illas non esse entia rationis, ut sunt à parte rei independentes ab intellectu considerante, sed solum ut habent esse ab intellectu.

Contra quia non habent vllum esse ab intellectu, nisi quatenus concipiuntur ab eo ut sunt in se, vel quatenus concipiuntur ab eo per modum entis positiui ipsi à parte rei repugnantis: sed neutro ex his modis sunt, aut sunt entia rationis, quia non est maior ratio quod negatio aut priuatio existens à parte rei fieret aut esset ens rationis per hoc quod conciperentur secundum se, vel modo ipsi repugnante, quam quod Angelus v.g. fieret ens rationis per hoc quod conciperetur secundum se, vel per modum iuuenis ipsi repugnantem; sed Angelus ex eo quod vllus ex illis modis concipiatur, non fit ens rationis, ergo nec negationes nec priuationes.

Confirmatur quia per hoc quod negationes aut priuationes sic concipiuntur, non definiunt à parte rei existere, ergo non definiunt esse entia realia.

20. *Quod si aduersarij velint negationes secundum se quidem non esse entia rationis, sed solum reduplicatiue, ut afficiuntur modo entis positiui ipsi repugnante; fatemur quidem hoc esse verum, sed non est ad propo-*

situm, quia questio non est utrum negationes cum illo modo sint entia rationis, sed utrum simpliciter dicendum sit quod sint entia rationis.

Et certe si quaereretur utrum homo esset ens rationis, pessimè responderetur affirmatiue, quatenus homo possit concipi modo ipsi repugnante, & ut sic conceptus reduplicatiue, sit ens rationis: ergo dum quaeritur utrum negationes & priuationes sint entia rationis, male tenetur pars affirmatiua, quamuis possint concipi modo ipsi repugnante, & ut sic conceptæ sunt entia rationis.

Quod si dicatur disparitatem esse, quia negationes & priuationes non possunt concipi nisi modo ipsi repugnante, hoc est per modum entis positiui, hoc omnino falsum est, non enim nisi à rudioribus sic necessarîo concipiuntur; & si id etiâ esset verum, non iuuaret aduersarios, quoniam tam necessarîo Angelus pro hoc statu debet concipi per modum corporei; quam negatio per modum positiui, & tamen si quaereretur, utrum Angelus esset ens rationis, nemo propterea teneret, partem affirmatiuam.

21. *Confirmatur secundo*; quia priuatio à parte rei est principium corporis naturalis in fieri, nec hoc habet ab intellectu, quia id haberet quamuis intellectus esset impossibilis; Deinde intellectus cognoscit extrema primi principij: quodlibet est, vel non est, etiam ut sunt inter se opposita, ergo non concipit vnum per modum alterius.

Obiicit: intelligibilitas est propria passio entis positiui: sed negationes ac priuationes sunt intelligibiles, ergo sunt entia positiua; sed non sunt entia positiua realia, ergo rationis.

Respondeo negando maiorem, præsertim loquendo de intelligibilitate terminatiua, imo si loquamur etiam de motiua intelligibilitate, hoc est de ea quam habet res, quæ mouet ad sui cognitionem concurrente efficienter cum intellectu ad illam, falsa est maior, quia quamuis nihil possit habere talem intelligibilitatem, quod non sit positiuum, non tamen omne positiuum, etiam reale, talem habet, ut patet de relationibus; quæ secundum omnes nequeunt mouere ad sui cognitionem; quod sufficit ad hoc ut intelligibilitas motiua non sit proprietas entis positiui ut sic, nam si esset huius proprietatis, deberet competere omni enti positiuo, ut est euident.

Quod si Scotus aut vllus alius Doctor, cuius auctoritatem negare non placeat, negationes aut priuationes vocet entia, debet explicari sic, ut velit quod sint entia non rigore, prout ens comprehendit sola positiua, sed magis late prout comprehendit quæcumque intelligibilia siue positiua, siue negatiua; si etiam vocet eas quandoque entia rationis, debet intelligi sic, ut velit quod sint entia rationis, non formaliter, sed fundamentaliter, quatenus scilicet præbent intellectui fundamentum excogitandi entia rationis, modo inferius explicando.

QUESTIO IV.

Utrum dentur denominationes extrinsecæ, & an sint entia rationis.

22. *U*træ res melius intelligatur, aduertendū est duplicem considerari solere ab authoribus denominationem, vnam intrinsecam, alteram extrinsecam. Denominatio intrinseca est, quæ provenit à forma, quæ intrinsecè reperitur in re denominata, seu in re, quæ denominatur à tali forma: v.g. paries denominatur albus, & illa denominatio competit ipsi ratione albedinis, quæ albedo est forma intrinsecè reperta in ipsomet pariete, & propterea est intrinseca denominatio. Denominatio extrinseca est denominatio proveniens à forma extrinseca, quæ scilicet non reperitur in ipsamet re denominata, sed in alia re ab ipsa distincta, v.g. paries denominatur visus & cognitus, & amatus, quæ denominationes competunt ipsi ratione cognitionis, visionis, & amoris, quæ reperuntur non in ipsomet pariete, sed in potentia visiva, intellectiva, & volitiva: unde sunt denominationes extrinsecæ.

23. *Utræque denominatio vocaliter accepta nihil aliud est quam nomen aliquod attributum alicui propter formam ab eo significatam respicientem illud, quod sic denominatur, quæ forma, si sit intrinseca rei denominatæ, ut albedo*

Non sola positiua intelligibilia sunt. Intelligibilitas motiua non est proprietas entis positiui ut sic.

Quid denominatio intrinseca.

Quid extrinseca.

Quid denominatio vocaliter accepta.

Diuisio carentiæ ut sic & specierum eius.

Negationes & priuationes non sunt entia rationis.

Negationes non sunt entia rationis ex eo quod considerantur per modum entium positiui.

bedo est intrinseca parietis, & visio potentie visus, denomination erit intrinseca: unde quando dicitur aliquod nomen concretum, seu denominationi de aliqua re, si aliquis velit scire an denominatio illa sit intrinseca aut extrinseca, debet videre an forma significata per illud nomen, & ratione cuius dicitur de re illa, sit intrinseca vel extrinseca rei, de qua dicitur illud nomen in concreto; & si reperiatur esse ipsi extrinseca, dici debet denominatione esse extrinseca; si vero reperiatur esse intrinseca ipsi, dici debet denominatione esse intrinseca.

Quid
denomi-
natio
realiter
accepta.

Denominatio vero realiter accepta non est aliud, quam vel forma aliqua aliquo peculiari modo respiciens subiectum, vel subiectum aliquo peculiari modo respectum à forma (perinde est quid dicatur) unde si forma ita respiciat subiectum ut sit intrinseca, seu intime coniuncta ipsi à parte rei, denominatio erit intrinseca; si vero forma respiciat ita subiectum, ut non sit ipsi intrinsece coniuncta quoad entitatem suam, licet terminetur ad ipsum, denominatio erit extrinseca. Vno verbo quotiescumque aliquod nomen dicitur de aliquo ad significandum quod aliqua forma sit ipsi intrinseca, tum illud denominatur intrinsece; & hinc quia dicitur paries albus ad significandum quod albedo sit inherens ipsi, paries denominatur albus denominatione intrinseca; quoad vero dicitur aliquod nomen de aliquo ad significandum quod aliqua forma sit in alio, terminata tamen ad ipsum, denominatio ipsius est extrinseca, & hinc quando dicitur quod paries sit visus, quia per hoc significatur visionem esse in oculo terminatam ad parietem, tanquam ad obiectum per illam visum, denominatio illa est extrinseca.

CONCLUSIO I.

Dantur
denomi-
nationes
extrinse-
cæ.

24. *Dantur de facto denominationes extrinsece.* Hæc est communissima in omni schola contra paucos Scotistas, qui, ut facilius defendant in obiectis, quæ dicuntur denominari extrinsece, respectus rationis, à quibus denominentur intrinsece, negant denominationes extrinsecas contra torrentem Doctorum & contra ipsummet Scotum, qui tales concedit in 1. dist. 30. q. 2. n. 12. dist. 32. q. 2. n. 5. & in 3. dist. 19. n. 3. ubi asserit Deum denominari producentem à relatione productionis passivæ, quæ est in creatura, quæ denominatio sine dubio est extrinseca; & opus ab homine factum denominari humanum ab humanitate, quæ est in homine.

Probatur quia apud omnes hoc nomen *visus* dicitur de pariete ex eo quod visio reperiatur in oculo: & quævis resularet in pariete aliquis respectus ad positionem visioni in oculo, de quo postea; tamen clarum est hoc nomen *visus*, non fuisse impositum ad significandum illum respectum siue realis sit, siue rationis, sed potius ad significandum quod aliquis oculus habeat visionem parietis, seu terminatam ad parietem, ut vel ex eo constet quod paucissimi admittant illum respectum, & nulli prorsus præter speculativos aliquos, cum tamen vix vllus sit, qui non cognoscat, quid sit parietem esse visum, secundum institutionem; quæ de facto est istius vocis.

25. *Confirmatur primo*, quia nemo dubitare potest, quin posset imponi hoc nomen *cognitus* ad significandum quod paries terminet alicuius cognitionem, seu quod cognitio parietis habeatur ab aliquo: sed si sic imponeretur, paries absque dubio denominaretur cognitus denominatione extrinseca, ergo saltem possibilis est denominatio extrinseca; sed si sit possibilis, non est neganda de facto, sed potius cum cõmuniore sententia admittenda, præsertim cum nulla sit ratio, quæ urgeat oppositum.

Confirmatur secundo, quia certum est visionem quæ est in oculo, terminati ad parietem, & certum est parietem realiter terminare illam visionem: sed visionem sic esse terminatam & parietem eam terminare, est denominatio extrinseca realis: nihil enim intelligitur aliud per denominationem extrinsecam, quam huiusmodi, ergo negari nequit denominatio extrinseca.

Probatur secundo, quia suppositum divinum denominatur, & est realiter vnitum naturæ humanæ assumptæ denominatione desumpta ab vnione reali inherente naturæ humanæ; & non ab vnione aliqua reali in se rece-

pta; neque etiam ab vnione rationis, tum quia absurdum est aliquid realiter vniri per vnionem rationis; tum quia non potest assignari quænam causa produceret illam vnionem rationis in Verbo diuino vnito naturæ humanæ, de quo fufius suo loco: ergo datur denominatio extrinseca de facto.

26. *Probatur tertio*, quia quotiescumque aliquid habet denominationem novam absque vlla forma intrinseca noua, à qua provenit ista denominatio, debet dici denominari denominatione extrinseca: sed de facto multa habent denominationes novas absque vlla forma intrinseca noua, à qua provenire possint istæ denominationes extrinsece. Probatur minor, quia paries, qui in hoc instanti non terminat similitudinē alterius parietis non existentis, & postea terminat illam similitudinē, existente illo altero pariete, habet de nouo hanc denominationem actualiter terminantis illam similitudinē; quam denominationem ante non habuit: sed non habet vllam formam intrinsecam novam, à qua proveniat illa denominatio, nam licet habeat de nouo aliam relationē similitudinis ad alterum parietem terminatam, tamen non habet ab ipsa terminare similitudinē alterius parietis, præsertim in principiis Scoti, omniumque Scotistarum, ut videbimus suo loco agentes de prædicamento relationis; ergo dantur denominationes novæ absque forma intrinseca noua, à qua proveniat, & consequenter dantur denominationes extrinsece.

Probatur denique per dicenda inferius ostendendo non resultare in obiectis visis & cognitis vllam formam intrinsecam, à qua denominentur visa & cognita; nam hoc supposito nemo dubitaret denominationes cogniti & visi esse extrinsecas.

27. *Obiicies* pro aduersariis: denominatio formalis proveniens à forma, non est aliud quam communicatio ipsiusmet formæ, sed nulla forma potest communicare se alicui, nisi illi cui inest, ergo non potest denominare aliquid nisi illud, cui inest, & consequenter nequit denominare aliquid extrinsece.

Respondeo primo, distinguendo minorem: nulla forma potest communicare se intrinsece, nisi cui inest, concedo; non potest communicare se extrinsece, nisi cui inest, nego minorem & consequentiam.

Respondeo secundo negando maiorem, nam potest denominare extrinsece sine communicatione sui, per hoc solum quod particulari aliqua ratione respiciat aliquid:

Respondeo tertio, distinguendo maiorem: denominatio formalis non est aliud, quam communicatio formæ, hoc est respicientia, seu ordo formæ ad rem denominatam, concedo maiorem; non est aliud quam communicatio formæ, hoc est coniunctio ipsius intime cum re denominata, nego maiorem, huiusmodi enim coniunctio requiritur solum ad denominationem intrinsecam.

Obiicies secundo: Scotus in 4. d. 13. q. 1. dicit actionē esse in passio, quia alias sequeretur quod passum esset agens, nam forma debet denominare illud in quo est. Sed hic discursus non esset bonus, si daretur denominatio extrinseca, quia sicut visio denominat extrinsece obiectum visum, & non denominat sic potentiā, in qua est: ita actio, quamvis esset in passio, posset denominare causam agentem, quamvis non denominaret sic passum: ergo secundum Scotum non datur denominatio extrinseca.

Responderetur negando minorem: nam quamvis posset forma aliqua dare aliquam denominationē extrinsecam alicui, quā non posset dare suo subiecto, in quo inexistere; tamē adhuc actio deberet denominare passum agens, si esset in passio, quia quandoquidē sit forma realiter distincta à passione, pertinet enim ad aliud prædicamentū, deberet aliquam denominationē tribuere passio distinctā à denominatione, quam tribueret illi passio; nam ut bene Scotus impossibile est quod aliqua forma sit in aliquo subiecto, & non tribuat ipsi aliqua denominationē: sed nullam aliam denominationē posset tribuere, nisi agentis: ergo talem tribueret passio. Itaque non ex eo quod actio deberet tribuere denominationem agentis passio, si esset in passio quomodocunque, negat Scotus actionem esse

esse in passo; sed ex eo quod esset in passo tanquam forma distincta à passione: ex hoc autem non sequitur quid datur denominationes extrinsecas à formis, quæ etiam tribuunt denominationes intrinsecas.

CONCLUSIO II.

28. *Denominationes extrinsecas provenientes à formis, extrinsecas realibus non sunt entia rationis; sed tam realia quam sunt denominationes intrinsecas provenientes à formis realibus intrinsecis.* Hæc etiam est communissima contra paucos, qui eam negare videntur in verbis, sed in re ipsa forte non negatur ab ipsis. Probatum quia nihil aliud sunt istæ denominationes, quam formæ reales terminatæ ad talia vel talia obiecta: sed istæ formæ sic terminatæ sunt à parte rei independentes ab vlla consideratione, per quam ipsæ mer considerentur, nam quamvis esse cognitum verbi gratia non sit absque consideratione rei quæ dicitur cognita, tamen est à parte rei independentes ab vlla consideratione terminata ad ipsum esse cognitum formaliter, ergo istæ denominationes sunt entia vere realia, non vero entia rationis.

29. Verum quidem est, si quis consideraret lapidem v. g. esse cognitum per cognitionem aliquam inexistētem in se ipso, quod denominatio cogniti, ut sic concepta, esset ens rationis, quia impossibile est, quod sit cognitus per cognitionem in seipso receptam: sed hinc tamen non sequitur, esse cognitum, seu denominationem extrinsecam vllam esse ens rationis, quia quod sic vel sic concipitur, non variat naturā ipsius, præsertim cum per accidens sit quod sic concipitur, quandoquidem possit optime concipi esse cognitum, non cōsiderando cognitionē esse in ipsamet re cognita, sed potius considerando ipsā esse in potentia cognoscente: quod si etiam non posset concipi nisi illo falso & erroneo modo, non propterea sequeretur, quod ipsa secundum se esset ens rationis, ut patet ex se & ex dictis quæstione præcedenti.

Sentētia
Camerarij.

Camerarius p. 1. q. 2. existimat cōcreta illa quæ oriuntur ex formis extrinsecis, v. g. cognitum, prædicatum, subiectum esse causaliter quidē denominationes extrinsecas & reales, sed formaliter tamen putat eas esse denominationes intrinsecas provenientes à forma rationis. Verū contra est, quod formaliter loquendo, esse cognitū nihil aliud dicit quam vel cognitionem esse in aliquo terminatam ad obiectum illud quod dicitur cognitum, vel ipsum obiectum terminare cognitionem alicuius, quod totum est quid reale.

Reici-
tur.

30. Sed obicitur pro Camerario: omnis denominatio & prædicatio formalis de inesse, qualis est esse cognitum, esse prædicatū, esse subiectū, supponit in subiecto, quod denominatur, effectum formalem formæ denominatæ, sed effectus formalis nihil est aliud, quā forma in subiecto, ergo esse cognitum &c. non est denominatio extrinseca sed intrinseca, & consequenter dicit ens rationis.

Respondeo negando minorem, effectus enim formalis significatus per nomen concretum potest esse aliquādo forma in subiecto, & potest esse aliquando forma ad subiectum terminata, & sic est in huiusmodi concretis.

31. *Obicitur secundo* pro eodem: esse cognitum est concretum aliquod, sed omne concretum dicit formam & subiectum habens formam, nō autem subiectum & formam ad illud terminatam, ut inductione patet, ergo esse cognitum non est denominatio extrinseca.

Respondeo negando minorem, pro secunda parte, nec sane vlla de ea re fieri potest inductio ad propositū, nisi petendo principium, hoc est supponendo illud quod est in controuersia, nempe esse cognitum, non dicere subiectum & formam ad ipsum terminatam.

32. *Obicitur tertio*: scibile & cognoscibile sunt relatiua ex Philosopho 5. met. text. 10. eo quod sciētia & cognitio referantur ad ipsa, ergo esse cognitum & volitū sunt etiā relatiua, & consequenter dicit formaliter relationem, quæ est intrinseca subiecto, quod dicitur cognitū & volitum: probatur cōsequētia quia est eadem ratio.

Respondeo negando consequentiam cum probatione, quia scibile habet sibi identitatem aptitudinē ad terminandam cognitionē, quæ aptitudo est relatio, & sine illa

aptitudine non posset terminare illam; sed res cognita non debet habere aliquid præter suam entitatem & cognitionem ad se terminatam, unde non debet dicere relationem sibi intrinsecam.

33. *Obicitur quarto*: quando quis concipit esse cognitum vel concipit illud esse in aliquo, vel in nullo, alicubi vel nullibi: non in nullo aut nullibi ut patet, ergo in aliquo & alicubi, & consequenter in re cognita.

Confirmatur, quia esse cognitum concipitur ad modum accidentis coniuncti suo subiecto, ergo concipitur necessario, ut habens esse in subiecto.

Respondeo: quando quis concipit aliquam rem esse cognitam ab alio, eum concipere re illam quæ cognoscitur esse alicubi, ubi nimirum est, & si sit accidens, esse in alio; si substantia, esse per se; & præterea concipit esse cognitionem in aliquo intellectu ad illam rem terminatam, & nihil aliud præter hoc debet cognoscere. Unde si esse cognitum formaliter loquendo dicat cognitionem, concedo, quod qui concipit esse cognitum formaliter, concipiat illud esse in aliquo, nempe in intellectu cognoscentis, sed terminatum tamen ad rem, quæ denominatur cognosci: si vero esse cognitum dicat vtrumque, & rem scilicet & cognitionem, qui concipit esse cognitum, concipit illud esse, ubi est & res & cognitio, si concipiat illud vere prout est: nec in hoc est vlla difficultas.

Ad confirmationem Respondeo, negando antecedens; nam qui illud concipit recte, nihil aliud concipit, quam quod cognitio sit terminata ad rem, quæ dicitur cognita, vel quod res illa terminet cognitionem.

QVÆSTIO V.

An ad denominationes extrinsecas sequantur necessario entia rationis.

34. *HÆC quæstio*, est magis controuersa, præsertim inter Scotistas, quā præcedens, & versatur principaliter circa denominationes extrinsecas, desumptas ab actibus vitalibus, ut à visione, intellectu, imaginatione, volitione, &c. unde sensus est, an quoties oculus videt parietem, intellectus intelligit hominem, voluntas vult bonum, sequatur aut resultet in pariete, homine, bono, & sic de similibus, aliquis respectus rationis necessarius.

Prima sententia est, quod ad omnem denominationem extrinsecam proveniente ab intellectu, sequatur in re sic denominata relatio aliqua rationis, non vero ad alias denominationes extrinsecas. Hanc tenet *Socius 6. Met. q. 18. & Vigerius* de anima rationali §. 2. cum quibus videntur conuenire *Complutenses hic q. 2. n. 10.* dicunt etiam quod quando intellectus naturam humanam abstractam à singularibus comparat ad illa, resultet in illa natura habitudo quædam seu relatio rationis terminata ad illa singularia.

35. *Secunda sententia* est, quod non solum ad denominationes extrinsecas provenientes ab actibus intellectus, sed etiam ad illas, quæ proveniunt à quacunque potentia vitali percipiente obiectum, seu quomodocunque tendente vitaliter in illud, resultent in illis obiectis relationes quædam rationis, v. g. quando intellectus cognoscit, aut oculus videt, aut voluntas vult aliquod obiectum, dicunt authores, huius sententiæ resultare in obiectis illis, quæ videntur, cognoscuntur, aut amantur, quosdam respectus rationis, à quibus respectus denominantur illa obiecta visa, cognita, amata; unde vocant illum respectum, qui ad cognitionem resultat obiecto cognito, cognitionem passivam, ad differentiā scilicet cognitionis, quæ est in intellectu, quamque ipsi vocant cognitionem actiuam: similiter vocant respectum, qui sequitur ad visionem actiuam, quæ est in oculo, visionem passivam, & respectum qui sequitur ad volitionem, seu amorem actiuum, qui est in voluntate, volitionem, seu amorem passivum; & eodem modo proportionabiliter discurrunt de obiectis aliarum potentiarum vitalium.

Quod si obiciatur ipsis, respectus illos, qui sequuntur ad alias potentias, præter intellectum, non posse esse entia rationis, quandoquidem non fiant à ratione.

Respon-

Non om-
nis effe-
ctus for-
malis est
forma in
subiecto.

Omne
concretū
non dicit
subiectū
habens in
se formā.